

Verslag excursie Oost-Groningen 6 juli '97

Net als vorig jaar bleek de belangstelling voor de Grauwe Kiekendieven zeer groot. In een stoet van zeven auto's vertrokken we vanuit Groningen naar Nieuwe-Statenzijl, waar nog eens vier auto's aansloten. Ben Koks stond ons daar al op te wachten en troonde ons mee naar de Kiekkaste, het pronkstuk van de Stichting Het Groninger Landschap. In de rietvelden op de kwelder van de Dollard zong nog een enkele Rietzanger en Rietgors, terwijl verschillende Baardmannetjes zich goed lieten bekijken. Het was vervolgens dringen in de vogelkijkhut met bijna 30 mensen, maar het uitzicht over de wijde vlakte van de Dollard was de moeite waard. Veel weidevogels waren te zien op het wad, Kieviten, Grutto's, Tureluurs en zelfs enkele Kemphanen. Verder zat er een Zwarte Ruiter en enkele Kluten. Op de terugweg volgde het spektakel van het ringen van jonge Kiekendieven. Iemand haalde drie jongen op uit een nest in het riet, dat met veel moeite vanaf de dijk ontdekt was. De drie bleken sterk in grootte te verschillen; dit was niet alleen te wijten aan verschil in geboortedatum, maar ook het geslacht speelt daarbij een rol. Vrouwtjes kiekendieven zijn al vanaf de geboorte zwaarder dan mannetjes en als er dan ook nog te weinig voedsel door de ouders wordt aangevoerd, gebeurt het wel eens dat de jonge vrouwtjes de kleinere mannetjes opeten. Volgens Ben kunnen de kiekendieven zelfs manipuleren of ze vrouwtjes of mannetjes als jongen krijgen, zodat ze bij een slecht voedselaanbod ervoor kiezen om mannetjesjongen te krijgen, omdat die minder voer nodig hebben.

De excursie werd vervolgd in de Carel Coenraadpolder, waar Ben een triest verhaal vertelde over een uitgehaald nest van de

Grauwe Kiekendief en een nog triester verhaal over het verloren gaan van het open akkerbouwgebied in het Oldambt door de komst van grote varkensmesterijen en intensieve veehouderijbedrijven. De stoet auto's reed daarna richting Woldendorp, waar een wandeling werd gemaakt in het natuurontwikkelingsgebied Termunsterzijldiep. Dit bij de meesten onbekende gebied bestaat uit jonge bosaanplant met een leuk plasje er middenin. In de bosaanplant was weinig te beleven, maar bij de plas vlogen allerlei eenden rond en even later zelfs twee Lepelaars. Andere waarnemingen betroffen Kuifeenden met jongen, Futen, Visdieven en een Buizerd. Ben vindt het maar zonde dat dit soort natuur wordt ontwikkeld; hij zou veel liever zien dat er meerjarige braaklegging plaatsvindt en akkerrandbeheer.

Na een lange rit door het Oldambt via Finsterwolde en Oudeschans kwamen we terecht bij de laatste stop in een akkerbouwgebied onder de rook van Winschoten. Dit bleek het bolwerk van de Grauwe Kiekendieven te zijn in Oost-Groningen. In een klein gebied broeden daar vijf paar Grauwe Kiekendieven, twee Buizerden, Boomvalk, Ransuil en nog enkele paren Bruine Kiekendieven. In een veld met luzerne lagen drie nesten van Grauwe Kiekendieven vlak bij elkaar, waarvan twee door een bigaam mannetje van voedsel werden voorzien. Zowel een mannetje als twee vrouwtjes Grauwe Kiekendief lieten zich prachtig zien, waarbij het slanke lichaam en de sternachtige vlucht opvielen. Er werden nu vier jongen uit een nest opgehaald, die vervolgens gewogen, gemeten en geringd werden. Het verschil in grootte met de jonge Bruine Kiekendieven was opvallend. Het leken bijna wel jonge Torenvalken. Een van de vier jongen was veel kleiner dan de overigen en Ben gaf het beest weinig kans op overleven. Tot slot hield Ben een preek vanaf een bult in de akker waarin hij nogmaals waarschuwde voor het verloren gaan van het open akkerbouwgebied in het Oldambt door onder andere plannen als de Blauwe Stad boven Winschoten. Het slot van een geslaagde en leerzame excursie naar Oost-Groningen.

Harrie Miedema